

PROFESOR
FINANSIJA SA
UNIVERZITETA
U MONTREALU
ARŠAD AHMAD
ZA "VIJESTI"

Kriza neće brzo proći

Podgorica – Ekonomski oporavak od globalne krize ne treba brzo očekivati, zato što je u proteklom periodu dosta novca pozajmljeno i on se ne može vratiti u kratkom periodu – kazao je u razgovoru za „Vijesti“ profesor finansija kanadskog univerziteta Konkordija u Montrealu, **Aršad Ahmad**.

Ahmad je u organizaciji slovenačke škole za menadžment „IEDC“, koja je jedna od vodećih škola u poslovnom obrazovanju srednjoj i istočnoj Evropi, održao predavanje u Podgorici na temu poslovnog obrazovanja i upravljanja u uslovima globalne krize.

– Kriza nije mogla da se izbjegne, jer je dosta novca pozajmljeno i on se sada mora vratiti. Pozajmljivali su svi, države, kompanije, banke, pojedinci... To je veoma loše, jer sada imamo samo dvije ili tri države koje mogu da pozajme novac. Promjene su se desile brzo i kompanije čiji su izvještaji pokazivali da dobro posluju odjednom su na dnu, a to se desilo zato što su temeljile finansijski sistem na prevelikom zaduživanju. Pozajmljivanje novca nije loše, jer ono pomaže da se raste, ali moraju postojati uslovi koji ga ograničavaju – kazao je Ahmad.

On smatra da je najvažnije rješenje za izlazak iz krize dugoročno ulaganje u obrazovanje, na kome moraju raditi kompanije, univerziteti i država.

– Ulaganje u edukaciju na duži period je dobro rješenje. Obrazovanje i dobri menadžeri donose inovacije i nove ideje, a to je osnov za napredak – kazao je Ahmad. On je ocijenio da je kriza šansa da svaka država preispita svoju ekonomsku politiku i da postavi razvoj na novim osnovama.

Ahmad smatra da se male ekonomije, kakva je crnogorska, mogu brže oporaviti jer se može brže postići konsenzus među njenim nosiocima.

– Lakše je državi koja ima oko 700 hiljada stanovnika da postigne konsenzus o ključnim ekonomskim pitanjima, nego nekoj koja ima 180 miliona – kaže Ahmad.

On je rekao da su neiskorišćeni resursi veliki potencijal, ali to nije dovoljno.

– Mora se znati kako da se pravilno iskoriste i tu je potrebno znanje, ideje... Treba pronaći model da se investitori okrenu vama, a ne nekoj drugoj zemlji. To se može postići dobrom strategijom i planiranjem na duži vremenski period – objasnio je Ahmad, dodajući da se mora gledati „dalje od nosa“.

Male ekonomije u uslovima krize treba da podrže razvoj malih i srednjih preduzeća jer su te firme, smatra Ahmad, okosnica razvoja takvih ekonomija.

– Siguran sam da ima dosta ljudi koji bi pokrenuli neki svoj biznis, ali treba im pomoć. Ne samo u novcu, već i u prevazilaženju brojnih biznis barijera koje tre-

ba ukloniti i osmišljavanju planova za razvoj. Tu država ima ključnu ulogu, mora razviti strategiju za te firme i obrazovanje u njima. Posebno se treba okrenuti onima koji su ostali bez posla kroz razvoj dobrih programa – ocijenio je Ahmad.

Sagovornik „Vijesti“ smatra da banke u tranzicionim zemljama nemaju mnogo mogućnosti, zato što su one u vlasništvu stranih investitora koji odlučuju šta će da rade sa novcem.

– Zato se vlade i centralne banke moraju njima okrenuti. Pomažući banke pomaže se domaća ekonomija, a domaću ekonomiju čini mali biznis – smatra Ahmad.

On smatra i da će tranzicione zemlje morati da se zaduže kod Međunarodnog monetarnog fonda kako bi se oporavile, jer nemaju drugog izbora.

– To jeste bolno rješenje,

ali MMF će dati dobre osnove da se investira u infrastrukturu i firme od čega zavisi kvalitet života i razvoj ekonomije – zaključio je Ahmad.

Ma.M.

